

Mindeord

Over tærsklen

Over tærsklen

Kim Skjoldager-Nielsen – 22.4.1971-6.1.2022.

Af Stig Jarl

Det kom ikke bag på nogen, der kendte Kim, at han var syg og skulle dø. Kim skjulte ikke meget og var i det hele taget indstillet på at dele viden og oplevelser. Også når det var tæt på ham selv.

Det var måske også det, der gjorde, at han havde så let ved at komme i kontakt med andre – både fagligt og menneskeligt. Og fordi hans tilgang bundede i en oprigtig tillidsfuld interesse, blev alle barrierer brudt ned. Bryde barrierer. Overskride grænser. Kim kunne betegne sig selv som *Cosmic theatre scholar in performance, spirituality/religion, and science + Activist + Artist*. Noget af en mundfuld – men dækkende. Med en betoning af summen frem for enkeltdele. Man kan forsøge at beskrive de forskellige sider hver for sig, men opdager hurtigt, at Kim flettede det sammen. Han var grundlæggende nysgerrig efter at opleve og være med, ville også gerne påvirke; men refleksionen over selve oplevelsen – erfaringen – var det primære.

Det spirituelle var tidligt styrende for Kims karriere. Han kom til at lave kirkespil i Avedøre Kirke, og så var vejen beredt for at kombinere engelskstudiet med teatervidenskab, hvor han dukkede op på et eller andet tidspunkt i anden halvdel af 90'erne – og blev de næste mange år.

Da han forlod os, savnede vi ham. Men Teatervetenskap i Stockholm tilbød det ph.d.-stipendium, som vi ikke kunne fremtrylle på Teater- og Performancestudier i København. Stockholm tilbød i øvrigt også et større forskningsmiljø og et bredt internationalt kontaktnet. Så faktisk var det nok godt for Kims karriere og forskningsmæssige udvikling, at han kom væk fra de undervisere og vejledere, han havde gået op ad i mere end 10 år.

Vi havde ellers gjort alt for at holde på ham og lade hans evner komme andre til gode. For Kim kunne så meget, og allerede inden han havde sin akademiske titel, blev han tildelt undervisning på nogle af fagets obligatoriske kurser: teatersociologi, forestillingsanalyse, teaterformidling.

Men han ville gerne bruges endnu mere og fik os naturligvis overtalt til, at han kunne give mindre emnekurser i interaktivt teater, ritual og iscenesættelse samt teater og kirke.

Hans undervisning kunne godt dele vandene. Nogle studerende fandt det for meget, når han tonsede svære tekster i hovedet på dem. Andre elskede ham – for hans begejstring, og fordi de fornemmede suset af spritnye internationale tendenser. For det var det virkelig. Det er i denne periode, at Kim for alvor begynder at dyrke sine internationale kontakter og deltage og bidrage ved alverdens konferencer over det meste af verden. Hans netværk blev enormt.

Hans evindelige nysgerrighed fik ham til at følge veje, som vi andre kun lige havde hørt om. Tryksværten var vel ikke tør på Baz Kershaws bog om *Theatre Ecology*, før Kim foreslog at vi – altså han – skulle have et kursus herom. Og jo, det ville vi da også gerne – og han skulle nok få lov til at køre det, hvis altså han lige fik taget sig sammen til at aflevere sit speciale. For problemet var jo, at der hele tiden kom noget i vejen, som var mere spændende.

Jeg var specialevejleder for den skidebesværlige – og fantastisk spændende – studerende. Han var jo netop nørden. Omstændelig og langt fra pragmatisk. Her var intet forsøg på at hoppe over, hvor gærdet var lavest. Snarere tvært om. Han nærmest opsøgte snubletråde, som han netop ikke klippede over, men med begejstring flettede ind i sine teoretiske konstruktioner. Kim skrev om performanceteatret SIGNA og strategier for det interaktive teater set i lyset af bl.a. systemteori, og

det var jo karakteristisk, at han både selv havde været involveret aktivt i de fleste forestillinger og brugte sine egne erfaringer i den selvstændige og originale teoriudvikling. Jeg blev så meget klogere!

Krydsfeltet mellem religion, ritual og teater kom til at optage ham hele livet. Et foredrag, han holdt ved et seminar i Avedøre Kirke i 2002 om gudstjenestens dramaturgi, blev senere til hans BA-projekt, og i flere artikler og i sin ph.d.-afhandling var han optaget af kirkespillet – specielt den mere end halvtreds år gamle tradition, som man har i Lunds domkirke. Her fandt han det ideelle krydsfelt, hvor liturgien inddrager kunsten som medspiller og herved udvikler et rituelt udtryk, der gør dialogen med det omgivende samfund lettere.

Kim var i den grad modsætningen til forskertypen, der med beskyttende handsker holder sit objekt på en sikker distance. Samtidig med sit skarpe analytiske blik var han den engagerede deltager, som involverede og investerede sig selv i alt – og somme tider fik beskidte fingre.

I sin ph.d.-afhandling, *Over the Threshold, Into the World. Experiences of Transcendence in the Context of Staged Events* beskæftigede han sig med transcenderende erfaringer, som han selv havde haft, og blev således selv en dimension af forskningsobjektet. Som læser får man her et intimt forhold til personen Kim – bl.a. gennem hans beskrivelse af oplevelsen ved i to omgange at stå ved de 185 tomme individuelt forskellige hvide stole, der indgik i en installation til minde om ofrene for et jordskælv i Christchurch, eller når han som forudsætning for sin forståelse af kirkespillene fortæller om sin personlige udvikling i forhold til kristendom og spiritualitet siden barndommen. Det, der var mellem himmel og jord, og som erfares som noget, der er større end en selv, optog ham.

Men rent fysisk var han faktisk også vild med universet, rumrejser, og hvad dertil hører; så naturligvis valgte han at skrive om forestillingen ”Kosmos + En Big Bang forestilling om universets vidundere” i bogen *Skønhedens Hotel* (2015) om Kirsten Dehlholms Hotel Pro Forma. Det er ikke uden grund, at mindebilledet for Kim er med et himmellegeme i baggrunden.

Aktivist ...? Ikke i den forstand, at han besatte huse og var at finde rent fysisk på barrikaderne, selv om en af hans første ting på tryk faktisk er en kronik skrevet sammen med lektor Lisbet Jørgensen fra Teatervidenskab med den flotte titel ”Teater som våben” 1. maj 2003 i *Politiken*. Sådan!

Her var nu hverken blafrende røde faner eller paroler, men en nuanceret diskussion af det politiske teaters forskellige tilgange. Men han var dybt engageret i miljøspørgsmål, fan af Greta Thunberg og skrev bl.a. artiklen ”The Role of Dystopian Art in the Climate Crisis” i *Peripeti* (vol. 32/2020).

Kim var for optaget af diskussionen og refleksionen til at blive rigtig aktivistisk på den enøjede måde. Til gengæld var han vildt aktiv. Med en enorm energi arrangerede han fælles teaterbesøg med efterfølgende diskussioner, seminarer, fællesrejser og meget mere. En del i regi af DOT – Det Omvendte Teater. En slags forening for de teatervidenskabsstuderende, som han naturligvis havde sørget for blev oprettet yderst formelt og tilmeldt alverdens registre. Så grundigt at fakultetet flere år senere temmelig overrasket måtte konstatere, at den eneste virksomhed, der var officielt registreret på Njalsgade 80, var DOT.

Allerede som studerende var Kim blevet aktiv i bestyrelsen for den nordiske teaterforsker-sammenslutning ANTS (Association of Nordic Theatre Scholars) – i en periode formand og medredaktør af foreningens videnskabelige tidsskrift *Nordic Theatre Studies*. Og tilsvarende i den internationale teaterforskersammenslutning IFTR (International Federation for Theatre Research), hvor han sad i bestyrelse 2017-21 og tog initiativ til arbejdsgruppen om Performance, Religion and Spirituality.

Kim kunne også være den alvorlige og somme tider tungsindige, som man godt kunne blive lidt bekymret for – men han var også sjov og hittepåsom, og det performative gen, som mange teatervidenskabsfolk runder rundt med, fik han tilfredsstillet bl.a. som performer i flere forestillinger hos performanceteatret SIGNA (hvor han i forestillingen *Night at the Hospital* (2007) havde stor morskab af, at jeg som uskyldig publikummer blev strippet nøgen og smidt i badekar). Og så kom det vel også somme tider til udtryk i en selviscenesættelse – hvad enten det var den perfekte placering af tørklædet, det røde hår til Kirsten Dehlholm-fest, eller når han ved festlige lejligheder optrådte i sin Amazing Technicolor Dreamcoat (der faktisk var fra Hotel Pro Forma-forestillingen *Monkey Business Class*).

Kim var også performer i andre sammenhænge. Et halvt år før han døde, deltog han i performancegrupperne O og the Non-Existent Centers fælles forestilling *It Takes a Village*, hvor han som del af et fællesråd af mennesker med hårdt tjente livserfaringer lyttede til gæsternes bekymringer og tilbød råd, hvis de ønskede det.

Kim var et ordentligt menneske og en god kammerat. Jeg husker med ubehag en episode, som i dag vel ville blive rubriceret i MeToo-kategorien, hvor Kim stillede op og støttede en ulykkelig forurettet studerende, selvom det i den aktuelle situation helt klart var til skade for hans egen karriere. Det var hårdt for ham, men han var ikke i tvivl om, hvad der var det rigtige at gøre.

I Stockholm blev Kim kæreste og senere gift med polske Daria, der også var stipendiat på Teatervetenskap og forsker i publikumsudvikling. De skrev flere artikler sammen og fik sønnen Edek, som snart bliver to år.

Det gjorde ondt at møde Kim før jul, hvor han sammen med Daria og Edek var i Danmark. Men det var også dejligt. Både at se de tre sammen, men også at få lejlighed til en sidste snak og til at sige farvel – for det vidste vi jo, at det var.

Han efterlader berigende minder hos dem, der har kendt ham, og mange publikationer, hvoraf en hel del kan findes på nettet via <https://su-se.academia.edu/KimSkjoldagerNielsen>